

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 12. februar 2018
Kontor: Straffulbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Pernille Bjørnholt
Sagsnr.: 2017-0090-0278
Dok.: 635817

KOMMENTERET OVERSIGT
over
høringssvar om forslag til lov om ændring af retsplejeloven
(Øget beskyttelse af vidner)

I. Høringen

Et udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner) har i perioden fra den 21. december 2017 til den 18. januar 2018 været sendt i høring hos de myndigheder og organisationer mv., der fremgår af pkt. 8 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Justitsministeriet har modtaget høringssvar fra:

Østre og Vestre Landsret, byretterne, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Datatilsynet, Direktoratet for Kriminalforsorgen, Erstatningsnævnet, Den Danske Dommerforening, Foreningen af Offentlige Anklagere, Politiforbundet, Fængselsforbundet, Advokatrådet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Det Kriminalpræventive Råd, Gadejuristen, Hjælp Voldsofre, Institut for Menneskerettigheder, Offerrådgivningen og Retspolitisk Forening.

Justitsministeriets kommentarer til høringssvarene er anført i kursiv.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

II. Høringssvarene

1. Generelt

Østre Landsret, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Datatilsynet, Erstatningsnævnet og Institut for Menneskerettigheder har ikke bemærkninger til lovudkastet.

Rigspolitiet bemærker, at lovforslaget medfører behov for visse ændringer af politiets elektroniske sagsstyringssystem, og at arbejdet hermed er iværksat.

Foreningen af Offentlige Anklagere er generelt positivt indstillet over for forslaget.

Politiforbundet er enig i, at der er behov for at styrke trygheden for personer, der afgiver forklaring i retten som vidner, og at de foreslåede initiativer vil være egnede til at forfølge formålet.

Fængselsforbundet bakker ligeledes op om forslaget.

Det Kriminalpræventive Råd anfører, at det er helt afgørende for retssystemet, at vidner til forbrydelser trygt kan afgive forklaring til politiet og retten. Rådet støtter derfor forslaget om at forbedre og tydeliggøre mulighederne for at anvende foranstaltninger, som kan øge vidners tryghed, når det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring fra vidnet eller parten. Rådet giver desuden udtryk for, at man med forslaget har fundet den rette balance mellem hensynet til vidner og hensynet til den tiltalte, idet de mulige foranstaltninger for at øge vidners tryghed ikke vurderes at reducere den tiltaltes retssikkerhed væsentligt.

Gadejuristen velkommer, at regeringen har fokus på beskyttelse af personer, der skal vidne i retten, og anfører bl.a., at det alt for ofte forekommer, at ofre for alvorlig voldskriminalitet og vidner hertil afstår fra at anmelde overfald eller at vidne, fordi de frygter for egen eller andres sikkerhed, eller fordi de ikke mener, at politiet kan eller vil hjælpe dem.

Hjælp Voldsofre udtrykker tilfredshed med, at beskyttelsen af vidner styrkes.

Retspolitisk Forening er principielt af den opfattelse, at der ikke bør kunne ske fuldstændig anonymisering af vidner, idet det er foreningens opfattelse, at dette kun uhyre sjældent vil kunne ske, uden at det har betydning for tiltaltes forsvar. Foreningen giver i forlængelse heraf udtryk for, at retstilstanden, der var gældende efter lov nr. 273 af 13. maj 1987, bør genskabes. Foreningen finder ikke, at lovudkastet tilvejebringer en væsentligt bedre beskyttelse af vidner eller deres pårørende med undtagelse af de foreslåede regler om vidneførsel af fængselsbetjente.

Fuldstændig anonymisering af vidner er og skal være en klar undtagelse, der kun bringes i anvendelse, når det er nødvendigt og forsvarligt i forhold til den tiltaltes forsvar og retssikkerhed. Lovforslaget vil ikke ændre herved. Der er imidlertid særlige tilfælde, hvor bl.a. hensynet til vidnets sikkerhed gør anonym vidneførsel påkrævet. Muligheden herfor bør derfor bevares og anvendes, når der er grundlag for det. På den baggrund sigter lovforslaget også til at øge fokus på, at sagerne behandles på en sådan måde, at muligheden for at vidne anonymt ikke forspildes, når betingelserne herfor er opfyldt, jf. pkt. 3 nedenfor.

2. Udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra retsmøder

Vestre Landsret bemærker, at det ikke forekommer velbegrunder, at det i udkastet til lovforslaget er anført, at § 28 b, stk. 3, kan tænkes anvendt i sager om ægteskab, forældremyndighed, faderskab eller medmoderskab, idet hovedforhandlingen i sådanne sager holdes for lukkede døre, jf. retsplejelovens §§ 453 og 456 m.

Justitsministeriet kan tilslutte sig landsrettens bemærkninger og har justeret bemærkningerne til lovforslaget i overensstemmelse hermed, jf. pkt. 2.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Advokatrådet bemærker, at der som udgangspunkt er offentlig retspleje, og at forslaget vedrørende udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde må frygtes at kunne medføre, at et stort antal personer fremover med urette vil blive udelukket fra at overvære retsmøder.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater bemærker på linje hermed, at foreningen finder det betænkeligt, at der i lovudkastet lægges op til, at retsformanden fremover »skal« udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfær-

dig forklaring af et vidne eller en part. Landsforeningen henviser i den forbindelse til, at der er en grundlovssikret ret til offentlighed i retsplejen, og anfører, at der er en betydelig risiko for, at forslaget rammer for bredt.

Lovforslaget indebærer, at det fremover vil være obligatorisk for retsformanden at gøre brug af muligheden for at udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part. Forslaget ændrer derimod ikke ved grundlaget for retsformandens skønsmæssige vurdering af, om en sådan foranstaltning er nødvendig. Justitsministeriet har justeret bemærkningerne til lovforslaget for at tydeliggøre dette, jf. pkt. 2.1.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Advokatrådet finder det ligeledes retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, hvis retten skal kunne træffe forhåndsafgørelse om udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde, idet den eller de udelukkede personer ikke vil have mulighed for at blive hørt vedrørende beslutningen. Advokatrådet anfører i den forbindelse, at den eller de udelukkede personer som minimum bør have mulighed for at få afgørelsen gentaget ved fremmøde i retten, da en beslutning herom antages at kunne påkæres af enhver, der berøres af afgørelsen, jf. retsplejelovens § 968, stk. 4, nr. 6, og Østre Landsrets kendelse af 20. februar 2014, refereret i UfR 2014.1616Ø.

Kendelser afsagt af byretten, hvorved bestemte personer eller grupper af personer nægtes adgang til et offentligt retsmøde, kan, som Advokatrådet anfører, kæres til landsretten efter reglerne i retsplejelovens § 968. Forhåndsafgørelser herom kan f.eks. vedrøre udelukkelse af alle personer med tilknytning til en bestemt bandegruppering. Det er ikke hensigten, at sådanne kendelser vil skulle forkyndes for samtlige relevante personer, der potentielt kan tænkes at møde op i retten.

Hjælp Voldsofre vurderer, at forslaget om, at der skal kunne træffes afgørelse om udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer forud for retsmødet, er et væsentligt skridt i retning af en reelt forbedret retsstilling for vidnet/forurettede, idet det vil være en stor lettelse for vidnet/forurettede, hvis der er taget stilling til spørgsmålet i god tid inden hovedforhandlingen.

Hjælp Voldsofre bemærker, at anmodninger på vegne af forurettede om udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde, ofte mødes med det synspunkt, at bestemmelsen kun kan anvendes i sager om

banderelateret kriminalitet. Hjælp Voldsofre giver i den forbindelse udtryk for tilfredshed med, at der i lovudkastet lægges op til, at bestemmelsen skal kunne anvendes i alle tilfælde, hvor de pågældendes tilstedeværelse kan være til hinder for, at der opnås en sandfærdig forklaring.

Som det fremgår af pkt. 2.1.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, forventes bestemmelsen navnlig anvendt i straffesager relateret til bandemiljøet eller anden organiseret kriminalitet. Dog er det samtidig forudsat, at bestemmelsen også kan tænkes anvendt i andre sagstyper, f.eks. i visse sager om mere alvorlig personfarlig kriminalitet.

Offerrådgivningen støtter forslaget om, at der skal kunne træffes forhåndsafgørelse om nægtelse af adgang til retsmøder for bestemte personer eller grupper af personer. Offerrådgivningen stiller sig imidlertid tvivlende over for den praktiske betydning af den foreslåede ændring af retsplejelovens § 28 b, stk. 3, hvorved det bliver obligatorisk for retsformanden at gøre brug af muligheden for at udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

Retspolitisk Forening bemærker på linje hermed, at forslaget om obligatorisk udelukkelse af bestemte personer og grupper af personer fra retsmøder forekommer overflødig, idet der fortsat er overladt retterne et skøn over, hvorvidt en udelukkelse er nødvendig for at opnå en sandfærdig forklaring fra et vidne.

Formålet med forslaget er at understrege, at rettens formand altid skal udelukke bestemte personer eller grupper af personer fra et retsmøde, hvis det skønnes nødvendigt for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne eller en part.

3. Hemmeligholdelse af et vidnes identitet under efterforskningen

Landsforeningen af Forsvarsadvokater opfordrer til, at politiet sørger for, at det tydeligt fremgår, hvor i sagsmaterialet identitetsoplysninger, som forsvareren er pålagt ikke at videregive til sigtede, er anført, f.eks. ved angivelse af disse oplysninger i et særskilt ark.

Rigspolitiet har igangsat et arbejde med tilretning af politiets elektroniske sagsstyringssystem, som bl.a. har til formål at gøre det muligt at anonymisere identitetsoplysninger om vidner i politirapporter i de tilfælde, hvor an-

klagemyndigheden agter under hovedforhandlingen at anmode retten om at bestemme, at de nævnte oplysninger ikke må meddeles tiltalte.

Hjælp Voldsofre tilslutter sig, at der er behov for en tydeliggørelse af politiets mulighed for allerede på et tidligt tidspunkt i efterforskningen at beskytte vidnet og vidnets identitet gennem forsvarerpålæg. Hjælp Voldsofre ser derfor den foreslåede ændring som en væsentlig forbedring af vidnets/forurettedes retsstilling.

Offerrådgivningen er enig i forslaget om ændring af retsplejelovens § 729 a, stk. 4, hvorved det udtrykkeligt vil komme til at fremgå af bestemmelsen, at hensynet til et vidnes sikkerhed kan danne grundlag for meddelelse af pålæg til forsvareren om ikke at videregive oplysninger om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl.

Retspolitisk Forening bemærker, at det næppe vil kunne afgøres, om oplysninger fra politirapporter skal fremlægges i retten, før ved slutningen af efterforskningen, hvor anklagemyndigheden har et tilstrækkeligt overblik til at anmode retten om anonymisering. Foreningen anfører videre, at politiet med bestemmelsen om forsvarerpålæg vil blive tilskyndet til at udstede flere og tidligere forsvarerpålæg end nødvendigt, hvilket efter foreningens opfattelse vil vanskeliggøre forsvarrets arbejde under efterforskningen samt medføre, at flere forsvarerpålæg indbringes for retten.

Som anført i pkt. 2.2.2 og 2.2.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget har den foreslåede ændring af retsplejelovens § 729 a, stk. 4, til formål at tydeliggøre politiets mulighed for allerede på efterforskningsstadiet at meddele forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl mv. til den sigtede af hensyn til vidnets sikkerhed. Det er hensigten, at politiet skal gøre brug af denne mulighed i tilfælde, hvor anklagemyndigheden agter under hovedforhandlingen at anmode retten om at bestemme, at de nævnte oplysninger ikke må meddeles tiltalte. Formålet er at sikre, at retten har en reel mulighed for at træffe bestemmelse om hemmeligholdelse af et vidnes bopæl mv., idet denne mulighed ville blive illusorisk, hvis den sigtede havde fået kendskab til oplysningerne, længe før retten fik lejlighed til at tage stilling til spørgsmålet.

4. Identifikationsoplysninger om fængselsbetjente

Direktoratet for Kriminalforsorgen giver udtryk for, at de nye regler om delvis anonymisering bør finde anvendelse for hele kriminalforsorgens uniformerede medarbejdergruppe – ikke kun fængselsbetjente og værk mestre.

I de seneste år har der været flere episoder, hvor fængselsbetjente uden for arbejdstiden er blevet opsøgt på deres bopæl, truet og i de alvorligste tilfælde udsat for vold. Justitsministeriet finder på den baggrund, at der er behov for en øget beskyttelse af særligt udsatte medarbejdere i kriminalforsorgen. Dette gælder efter Justitsministeriets opfattelse for de medarbejdere, der udøver kontrol over de indsatte og har beføjelse til at udøve magt over for dem, idet det må antages, at de indsatte vil være særligt tilbøjelige til at rette deres vrede og frustrationer mod netop disse medarbejdere. Justitsministeriet har justeret bemærkningerne til lovforslaget i overensstemmelse hermed, således at det nu fremgår, at betegnelsen »fængselsbetjent« i lovforslaget forudsættes at omfatte personer med denne stillingsbetegnelse såvel som andet uniformeret personale i kriminalforsorgen, der indgår i sikkerheden i institutionen og har tilsvarende magtbeføjelser i forhold til de indsatte, jf. pkt. 2.3.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Politiforbundet har noteret sig forslaget om, at fængselsbetjente på bevisfortegnelsen skal kunne betegnes med fornavn, tjenestested og identifikationsnummer, og forbundet er enig i, at der for fængselsbetjente gælder et særligt beskyttelsesbehov.

Politiforbundet anfører dog, at det samme kan gøre sig gældende for andre offentligt ansatte, herunder ansatte i politiet, og at det også bør overvejes, om der kan være behov for at iværksætte foranstaltninger for at beskytte de pågældendes identitet i anden sammenhæng end ved afgivelse af vidneforklaring i retten, f.eks. hvis der indgår identitetsoplysninger i politirapporter, forvaltningsakter mv. Politiforbundet anfører i den forbindelse, at der f.eks. kan være behov for at beskytte polititjenestemænds identitet i dokumenter, der udarbejdes af Den Uafhængige Politiklagemyndighed.

De foreslåede ændringer indebærer, at fængselsbetjente kan opføres på en bevisfortegnelse samt afgive forklaring i retten uden angivelse af efternavn og bopæl, medmindre oplysningerne må antages at have betydning for tiltaltes forsvar.

I sager, hvor en fængselsbetjent skal afgive vidneforklaring, vil den tiltalte typisk kende fængselsbetjenten i forvejen fra opholdet i fængslet eller arre-

sthuset. Derfor må det antages, at det i de fleste tilfælde vil være muligt for den tiltalte at identificere fængselsbetjenten tilstrækkeligt på grundlag af oplysninger om fornavn, tjenestested og identifikationsnummer samt efterfølgende ved den pågældendes fremmøde i retten. Der henvises nærmere til pkt. 2.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

I sager, hvor det er en polititjenestemand, der skal afgive vidneforklaring, vil den tiltalte typisk ikke have et tilsvarende forudgående kendskab til polititjenestemanden, og den tiltalte vil derfor ikke have samme mulighed for at identificere vidnet på grundlag af andet end den pågældendes navn. Oplysninger om en polititjenestemands navn kan derfor ikke generelt antages at være uden betydning for den tiltaltes forsvar på samme måde, som det er tilfældet for fængselsbetjente.

I relation til forslaget om hemmeligholdelse af oplysninger om fængselsbetjentes bopæl bemærkes det, at noget tilsvarende allerede gælder for polititjenestemænd, idet disse efter fast praksis opføres på bevisfortegnelsen med angivelse af tjenestested i stedet for privat bopæl.

Særligt i forhold til det anførte om, at der er behov for at beskytte polititjenestemænds identitet i dokumenter, der udarbejdes af Den Uafhængige Politiklagemyndighed, bemærkes det, at der med lovforslaget lægges op til, at bistandsadvokaters adgang til en sags materiale skal kunne fraviges på samme måde som forsvarsadvokaters, bl.a. i forbindelse med straffesager mod politipersonale, som efterforskes af Den Uafhængige Politiklagemyndighed, jf. lovforslagets § 1, nr. 19.

Det Kriminalpræventive Råd støtter, at fængselsbetjente, som skal vidne, som udgangspunkt kun behøver at oplyse fornavn, tjenestested og medarbejdersnummer, idet forsvaret fortsat vil kunne få adgang til oplysninger om den pågældendes fulde navn og bopælsadresse, hvis det har betydning for den tiltaltes forsvar.

Hjælp Voldsofre oplyser, at foreningen har været i kontakt med fængselspersonale, der har været udsat for trusler og overfald, og at foreningen derfor ser med stor tilfredshed på forslaget om en specifik beskyttelse af netop denne udsatte persongruppe.

Retspolitisk Forening finder det væsentligt, at såvel politi- som fængselspersonale beskyttes bedst muligt. Foreningen tilslutter sig derfor den foreslåede ordning for fængselspersonale, men bemærker samtidig, at anonymi-

sering af politi- og fængselspersonale forekommer illusorisk, da den tiltalte må formodes at have stiftet bekendtskab med de pågældende og er i stand til at identificere dem på anden vis.

Hensigten med den foreslåede ordning med delvis anonymisering af fængselsbetjente mv. er netop, at den tiltalte skal have mulighed for at identificere de pågældende i kraft af deres funktion i fængslet eller arresthuset, hvorimod den tiltalte som udgangspunkt ikke skal have adgang til oplysninger om de pågældendes efternavn og bopæl, idet disse oplysninger kun sjældent kan antages at være af betydning for den tiltaltes forsvar. Baggrunden for forslaget er, at der i de seneste år har været en række episoder, hvor fængselsbetjente er blevet opsøgt på deres bopæl eller overfaldet på vej til eller fra arbejde. Forslaget skal være med til at forebygge sådanne episoder gennem hemmeligholdelse af bopælsoplysninger og oplysninger om efternavne, som i en del tilfælde kan benyttes til at fremskaffe oplysninger om bopælen.

5. Afhøring via telekommunikation med billede

Byretterne bemærker, at øget brug af video ved fremstillinger, vidneførsel mv. på sigt vil medføre behov for flere retssale med videoudstyr.

Den Danske Dommerforening bemærker, at det i praksis kan være vanskeligt at imødekomme ønsker om videoafhøring, idet relativt få retssale er forsynet med det fornødne tekniske udstyr.

Det er ikke hensigten med forslaget, at videoafhøring skal benyttes i en hvilken som helst straffesag, men at ordningen udvides kvalitativt, således at retterne – når særlige hensyn til vidnet taler for det – kan lade hensynet til vidnets tryghed indgå i vurderingen af, om det i det enkelte tilfælde er hensigtsmæssigt og forsvarligt at anvende videoafhøring.

Justitsministeriet bemærker i øvrigt, at der er etableret videoforbindelser i samtlige byretter, ved landsretternes hovedtingsted og på hovedpolitistationerne, og at det derfor vil være muligt at gøre brug af videoafhøring i relevante tilfælde.

Den Danske Dommerforening bemærker, at forslaget om ændring af reglerne om videoafhøring ikke som sådant giver foreningen anledning til at komme med bemærkninger, navnlig fordi det fremgår af bemærkningerne til lovudkastet, at det forudsættes, at der er tale om mindre centrale vidner,

og at der stadig skal ske en konkret afvejning af fordele og ulemper ved, at vidnet afhøres via video. Foreningen understreger samtidig, at der af retssikkerhedsmæssige årsager bør udvises tilbageholdenhed med anvendelse af videoafhøring, når der er tale om mere centrale vidner i straffesager.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater er af den opfattelse, at vidner altid skal møde frem til selve hovedforhandlingen i retten, medmindre det er helt ubetænkeligt i forhold til tiltaltes forsvar. Landsforeningen henviser i den forbindelse til, at retten har et bedre grundlag for at bedømme sandfærdigheden af et vidnes forklaring, når vidnet er til stede i retten. Landsforeningen finder på den baggrund ikke, at afhøring via telekommunikation bør kunne tillades med udgangspunkt i vidnets forhold.

Som anført i pkt. 2.4.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget, er det Justitsministeriets opfattelse, at princippet om bevisumiddelbarhed tilsiger, at vidner som udgangspunkt bør møde i retten og afgive forklaring umiddelbart for den dømmende ret. Det gælder særligt, hvis der er tale om centrale vidner, hvis tilstedeværelse i retten kan være afgørende for rettens muligheder for at bedømme sagen og nå frem til den materielt rigtige afgørelse. Justitsministeriet finder dog, at der i praksis kan forekomme tilfælde, hvor det vil være relevant at gennemføre vidneafhøring ved brug af telekommunikation med billede af hensyn til vidnets tryghed og for at undgå, at vidnet afholder sig fra at afgive en sandfærdig forklaring af frygt for repressalier. Justitsministeriet finder i den forbindelse særligt, at der kan være anledning til at gøre brug af telekommunikation i straffesager relateret til bandemiljøet eller anden organiseret kriminalitet, men muligheden kan i særlige tilfælde også tænkes anvendt i andre sagstyper, f.eks. i visse sager om mere alvorlig personfarlig kriminalitet.

Gadejuristen støtter forslaget om øget anvendelse af videoafhøringer og bemærker bl.a., at det i visse tilfælde kan være utrygt for et vidne at møde op i retten, eksempelvis i mindre byer, hvor vidnets tilstedeværelse hurtigt kan blive kendt i kriminelle miljøer.

Hjælp Voldsofre stiller sig positivt over for forslaget vedrørende brug af videoafhøringer, men bemærker samtidig, at mange vidners frygt bl.a. beror på, at de er bange for at blive genkendt, hvilket også kan ske ved en videoafhøring. Foreningen understreger på den baggrund, at der altid må foretages en konkret vurdering af, hvad der giver den bedste beskyttelse af vidnet, hvilket også kan være, at vidnet møder i retten, mens tiltalte og/eller bestemte personer udelukkes fra at overvære forklaringen.

Retsplejeloven indeholder en række bestemmelser, der tager sigte på at beskytte vidner, der skal afgive forklaring i retten, herunder regler om, at tiltalte skal forlade retslokalet under en vidneafhøring, og regler om udelukkelse af bestemte personer eller grupper af personer fra retsmøder. Forslaget om udvidet adgang til anvendelse af videoafhøring skal supplere de eksisterende regler, og det forudsættes således, at der foretages en konkret vurdering af, hvilket middel der i det enkelte tilfælde er bedst egnet til at beskytte vidnet, samtidig med at der tages hensyn til den tiltaltes retssikkerhed.

6. Bistandsadvokaters adgang til materiale i straffesager

Hjælp Voldsofre ser ingen problemer i forslaget om, at bistandsadvokater ligesom forsvarsadvokater skal kunne pålægges ikke at videregive visse dele af sagens materiale til den sigtede, men bemærker, at bistandsadvokaters adgang til at dele sagens materiale i forvejen er begrænset.

Offerrådgivningen tilslutter sig forslaget om, at retsplejelovens § 729 c, der vedrører fravigelse af forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter §§ 729 a og 729 b, skal finde tilsvarende anvendelse for bistandsadvokater.

7. Fjernelse af tiltalte under en vidneafhøring

Gadejuristen giver udtryk for, at det kan være vanskeligt for et vidne at skulle udtale sig i retten, mens den tiltalte er til stede. Gadejuristen finder derfor, at der i højere grad bør være mulighed for at træffe forhåndsafgørelser om at udelukke den tiltalte fra retten under vidneforklaringen.

Det følger allerede i dag af retsplejelovens § 845, stk. 1, nr. 5 (fremover nr. 6, jf. lovforslagets § 1, nr. 8), at retten efter anmodning fra anklagemyndigheden, forsvareren eller et vidne forud for hovedforhandlingen kan træffe afgørelse om, at tiltalte skal forlade retslokalet, mens et vidne afhøres, hvis betingelserne for en sådan foranstaltning i øvrigt er opfyldt, jf. § 856, stk. 1, 4 og 7 (fremover stk. 1, 4 og 8, jf. lovforslagets § 1, nr. 13).

Hjælp Voldsofre anfører ligeledes, at det ville være ønskeligt, hvis anvendelsesområdet for retsplejelovens § 856 om udelukkelse af tiltalte fra at overvære forurettedes forklaring blev ændret, således at bestemmelsen kunne anvendes i alle tilfælde, hvor tiltaltes forklaring kan være til hinder

for, at der opnås en sandfærdig forklaring – ikke kun i sager om banderelateret kriminalitet.

Anvendelsesområdet for retsplejelovens § 856 er ikke begrænset til sager om banderelateret kriminalitet, men det må antages, at bestemmelsen er særligt relevant i sådanne sager, fordi der her vil være en særlig risiko for, at vidner vil afholde sig fra at afgive en sandfærdig forklaring som følge af utryghed og frygt for repressalier.

Offerrådgivningen giver udtryk for, at der bør være udvidet adgang til afhøring ved anvendelse af telekommunikation af hensyn til vidnets sikkerhed. Offerrådgivningen finder imidlertid ikke, at forslaget herom er tilstrækkeligt, men opfordrer til, at der ligeledes gennemføres en ændring af retsplejelovens § 856, hvorved betingelserne for at pålægge den tiltalte at forlade retslokalet under en vidneafhøring lempes, mens der til gengæld åbnes mulighed for, at den tiltalte kan overvære afhøringen fra et andet lokale via videoforbindelse.

Reglerne giver allerede i dag i vid udstrækning mulighed for at pålægge den tiltalte at forlade retslokalet i forbindelse med afhøring af vidner. Derudover har Vidnepakken, som blev præsenteret den 27. november 2017, også fokus på, at der ydes fornøden vejledning om disse regler og på retternes muligheder for at træffe afgørelse herom forud for hovedforhandlingen.

III. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det lovudkast, der har været sendt i høring, indeholder lovforslaget følgende indholdsmæssige ændringer:

- Der er tilføjet et forslag til en ny bestemmelse i retsplejelovens § 845, stk. 1, nr. 9, vedrørende forhåndsafgørelser om delvis anonymitet for fængselsbetjente, jf. lovforslagets § 1, nr. 12.
- De foreslåede bestemmelser i retsplejelovens § 856, stk. 7 og 9 (fremover stk. 7 og 10), er ændret, således at kompetencen til at bestemme, om en fængselsbetjents fulde navn og/eller bopæl skal oplyses, henlægges til rettens formand, jf. lovforslagets § 1, nr. 13 og 16.
- I pkt. 2.3.3 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er definitionen af en »fængselsbetjent« udvidet, således at betegnelsen vil omfatte personer med denne stillingsbetegnelse såvel som andet uniformeret

personale i kriminalforsorgen, der indgår i sikkerheden i institutionen og har tilsvarende magtbeføjelser i forhold til de indsatte.

Herudover er der foretaget ændringer af sproglig og lovteknisk karakter.